

Politik Bilim

Müfit Akyos

HBT_Kent hastaneleri ve tıbbi cihaz sektörümüz

Tıbbi cihaz gereksinimimizin %85'i dış alımla karşılanmaktadır...

Gelişmiş ülkelerin sağlık sistemlerini biçimlendiren en önemli konu yaşanan nüfus ve uzayan ortalama ömür. Gelişmekte olan ülkelerde ise genişleyen orta sınıfın sağlık hizmeti talebinin artması ve sağlık hizmetlerinde teknolojik girdilerde dışa bağımlı olmalarıdır. Az gelişmiş ülkelerde sorun beslenme, hijyen ve savaşlarla çok daha büyük boyutta. Gelişmiş ülkelerde sağlık sektörü ile ilgili tartışmaların odağında teknoloji ve yenilik yer alırken, gelişmekte olan ülkeler de erişilebilir, bedeli karşılanabilir ve kaliteli sağlık hizmetleri verebilmek için çözümü teknoloji ve yenilikte aramaktadırlar. Yenilikçi tıbbi cihazların tasarımında ve üretiminde maliyet etkinliği, güvenilirlik ve kullanılabilirlik öne çıkan noktalardır. Bu noktalar insan esaslı tasarımı, cihaz tasarımında bilişim teknolojilerinin kullanılmasını ve sürdürülebilirliğin gözetilmesini ve görüntüleme ve müdahale için daha küçük cihazların geliştirilmesini de içerir.

Şantiye görünümü kazanan ülkemizin sağlık sektöründe “Kamu – Özel Sektör Ortaklığı” şeklinde modellenen “Kampüs Projelerinde” özel şirketler, kamunun gösterdiği ve istediği yerde ve istediği büyüklükte hastaneler kuracaklar ve bu hastaneleri devlete 25 yıllığına kiralayacaklardır. Kalkınma Bakanlığı'nın raporuna göre bu hastanelerden 17'si için devlet 27 milyar **dolar** kira yükümlülüğüne girmiştir. Her biri yaklaşık bir milyar **dolar** yatırım bedeli olan 34 kent hastanesinin önümüzdeki birkaç yılda tamamlanması bekleniyor. Sağlık harcamalarının yıllık artışı, ulusal gelirin yıllık büyüme hızının üzerinde olduğu ülkemizde etkin, erişilebilir ve mali açıdan sürdürülebilir bir sağlık sistemi için gereken güçlü kamusal sağlık hizmeti anlayışını bu modelde bulmak olanaksızdır. Modeli, örnek bir fikri-takiple açıklamakta olan Cumhuriyet gazetesi yazarı Sayın Çiğdem Toker'in yazılarından izleyebilirsiniz.

Küresel tıbbi cihaz sektörünün Ar-Ge harcamalarının ciroya oranı (%9-%11) ilaçtan sonra en yüksek ikinci sektör olması ve sektördeki firmaların cirolarının büyük kısmını son iki yıl içinde ürettiği yeni teknolojilerden sağlaması sektörün Ar-Ge yoğunluğu ve yenilikçi karakteristiğini ortaya koymaktadır.

34 hastanenin tıbbi cihaz gereksiniminden hareketle konuyu bu köşenin ilgi alanına çekecek olursak öncelikle ülkemizdeki tıbbi cihaz sektörüne göz atmak gerekecektir. Türkiye 2013 yılında 2,4 milyar dolara ulaşan dış alım ve 381 milyon dolarlık dış satım pazar büyüklüğü ile dünya sıralamasında 21. sıradadır. 2018 yılında yaklaşık üç milyar dolara ulaşması tahmin edilen gereksinimin %85'i dış alımla karşılanmaktadır. Sektörde 1000 kadar üretici, 2300

kadar ithalatçı, 700 kadar üretici ve ithalatçı firma vardır. Ürünler özelinde düşük nasıl bilgisi (know-how) gerektiren tek kullanımlık, donanım ve işletme malzemesi niteliğinde ürünlere odaklanıldığı görülmektedir. Karmaşık tıbbi cihazların geliştirilmesi disiplinlerarası bir ürün geliştirme sürecini zorunlu kılmaktadır.

Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı'nın verilerine göre 334 Ar-Ge Merkezi'nin 1'i tıbbi cihazlar, 1'i sağlık ve 18'i ilaç alanında. 51 faal Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde yer alan toplam 4.334 firmadan 3'ü sağlık, 1'i ilaç sektöründe ve Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi'ne sahip 193 üründen 19'u medikal alandan (aynı firmanın) olduğu görünüyor.

Yukarıdaki veriler sağlık sektöründe ülkemizin **yalnızca** büyük bir pazar olduğunu göstermektedir. Bu pazarda tıbbi cihaz sektörümüzün gelişmesinde yeniden donatılacak 34 kent hastanesinin nasıl bir rolü olabileceğinin önceden planlanmasını ülkeye inşaat kalıplarının arasından bakan yönetimlerden beklemenin yersiz olacağını bilsek de sağlık alanının tek yönlendiricisi olan kamunun öncelikleri doğru belirlemesini, doğru ve sürekliliği olan satın alma politikaları oluşturmasını talep etmek sektörün gelişmesi için önemlidir.

Geleceğimizin kararmaması için HAYIR!